 TRƯỜNG ĐẠI HỌC BÁCH KHOA HÀ NỘI
HANOI UNIVERSITY OF SCIENCE AND TECHNOLOGY

BÀI MỞ ĐẦU

MÔN HỌC KINH TẾ CHÍNH TRỊ

Giảng viên: Ngô Quốc Lân
lan.ngoque@hust.edu.vn

Năm học 2019 - 2020

Nội dung chính

1. Tài liệu và phương pháp học tập
2. Đánh giá kết quả học tập của sinh viên
3. Vị trí và vai trò của học phần

BÀI MỞ ĐẦU
Học phần KINH TẾ CHÍNH TRỊ - SSH 1121

1. Tài liệu và phương pháp học tập

1.1 Giáo trình

- Ưu điểm: Nội dung phong phú, lập luận diễn giải cụ thể
- Hạn chế: Dung lượng lớn, không nổi rõ đề cương, ý chính

BÀI MỞ ĐẦU
Học phần KINH TẾ CHÍNH TRỊ - SSH 1121

1. Tài liệu và phương pháp học tập

1.2 Sách hướng dẫn ôn tập (tham khảo chương 4 đến chương 6)

- Ưu điểm: Ngắn gọn, trình bày theo dạng đề cương, chi tiết tiểu mục, nổi rõ ý chính
- Hạn chế: Ít chú trọng về diễn giải, và không đầy đủ nội dung

BÀI MỞ ĐẦU

Học phần KINH TẾ CHÍNH TRỊ - SSH 1121

1. Tài liệu và phương pháp học tập

1.3 Danh mục bài tập mẫu

- Liên hệ với giảng viên qua e-mail: lan.ngoque@hust.edu.vn
- Bao gồm 08 bài tập mẫu
- Sử dụng để luyện tập cho bài thi cuối kỳ

BÀI MỞ ĐẦU

Học phần KINH TẾ CHÍNH TRỊ - SSH 1121

1. Tài liệu và phương pháp học tập

1.4 Hướng dẫn làm tiểu luận

- Liên hệ với giảng viên qua e-mail: lan.ngoque@hust.edu.vn
- Bao gồm danh mục đề tài, kèm theo đề cương chi tiết và các yêu cầu cụ thể
- Sử dụng để làm bài tiểu luận - một căn cứ xác định điểm quá trình

BÀI MỞ ĐẦU

Học phần KINH TẾ CHÍNH TRỊ - SSH 1121

1. Tài liệu và phương pháp học tập

1.5 Một số lưu ý để học tập hiệu quả

- Không có môn khoa học nào là môn học thuộc. Điều cốt yếu là nhớ ý chính, hiểu logic của vấn đề và diễn giải được vấn đề theo văn phong của mình
- Không nên phụ thuộc vào giáo trình, tài liệu, slide ... Hãy theo dõi, lắng nghe và tự tổng hợp ghi chép bằng tư duy của mình. Giờ học là thời gian để tư duy và làm việc

BÀI MỞ ĐẦU

Học phần KINH TẾ CHÍNH TRỊ - SSH 1121

2. Đánh giá kết quả học tập của sinh viên

2.1 Điểm quá trình, trọng số 0,3

- Bài tiểu luận làm tại nhà, có thể đăng ký làm theo nhóm 02 người
- Khi làm nhóm, trong tiểu luận phải trình bày rõ nhiệm vụ cụ thể của từng người
- Tiểu luận viết tay
- Thực hiện bài tiểu luận theo chủ đề và đề cương mà giảng viên hướng dẫn
- Thái độ học tập là một căn cứ để tính điểm quá trình cho mỗi sinh viên

BÀI MỞ ĐẦU

Học phần KINH TẾ CHÍNH TRỊ - SSH 1121

2. Đánh giá kết quả học tập của sinh viên

2.2 Điểm cuối kỳ trọng số 0,7

- Bài thi tự luận 60 phút tại phòng thi, không được sử dụng tài liệu
- Đề thi cuối kỳ gồm 02 câu tự luận lý thuyết (7đ) và 01 bài tập (3đ)
- Yêu cầu đối với phần trình bày tự luận: Sinh viên phải hiểu rõ câu hỏi, trả lời đủ các ý theo đề cương. Đồng thời, với mỗi ý phải có lập luận, giải thích, thể hiện kiến thức và sự nhận thức về vấn đề đặt ra

BÀI MỞ ĐẦU

Học phần KINH TẾ CHÍNH TRỊ - SSH 1121

3. Vị trí của môn học Kinh tế chính trị

Friedrich Engels
1820 - 1895

Karl Marx
1818 - 1883

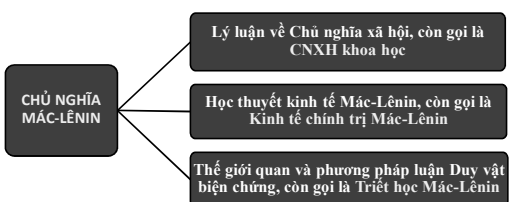
Vladimir Ilych Lenin
1870 - 1924

BÀI MỞ ĐẦU

Học phần KINH TẾ CHÍNH TRỊ - SSH 1121

3. Vị trí của môn học Kinh tế chính trị

3.1 Vị trí của Kinh tế chính trị là hòn đá tảng của chủ nghĩa Mác-Lênin

BÀI MỞ ĐẦU

Học phần KINH TẾ CHÍNH TRỊ - SSH 1121

3. Vị trí của môn học Kinh tế chính trị

3.2 Vị trí của Kinh tế chính trị Mác-Lênin đối với xã hội Việt Nam

- Đảng Cộng sản - đảng cầm quyền duy nhất tại Việt Nam - xác định lấy Chủ nghĩa Mác-Lênin, Tư tưởng Hồ Chí Minh là nền tảng tư tưởng, kim chỉ nam hành động
- Theo chủ tịch Hồ Chí Minh: "Bây giờ học thuyết nhiều, chủ nghĩa nhiều, nhưng chỉ có học thuyết Mác, chủ nghĩa Lênin là Cách mạng nhất, chân chính nhất"
- Nền kinh tế thị trường định hướng XHCN ở Việt Nam được xây dựng trên nền tảng lý luận kinh tế chính trị Mác-Lênin
- Môn học Kinh tế chính trị học phần bắt buộc của chương trình đào tạo đại học

BÀI MỞ ĐẦU

Học phần KINH TẾ CHÍNH TRỊ - SSH 1121

3. Vị trí của môn học Kinh tế chính trị

3.3 Vị trí của Kinh tế chính trị Mác-Lênin đối với thế giới

- Karl Marx đã được bình chọn là nhà triết học vĩ đại nhất trong lịch sử nhân loại do Hãng thông tấn BBC (kênh Radio4) tổ chức
- Nghiên cứu về Kinh tế chính trị Mác-Lênin trở thành xu hướng mạnh mẽ, sau khi khủng hoảng kinh tế thế giới 2007-2009 đã cho thấy các học thuyết kinh tế tư sản không thể luận giải đầy đủ về những mâu thuẫn của thế giới tư bản
- Karl Marx là tác giả được nghiên cứu nhiều nhất trong các trường đại học Mỹ

BÀI MỞ ĐẦU

Học phần KINH TẾ CHÍNH TRỊ - SSH 1121

3. Vị trí của môn học Kinh tế chính trị

Author	Most frequently taught work	Covers	Teaching score
Karl Marx	The Communist Manifesto	2189	89.7
Adam Smith	Wealth of Nations	1587	95.5
Paul Krugman	Economics	1081	89.4
Gregory N. Mankiw	Macroeconomics	989	87.5
Thomas L. Friedman	The Lexus and the Olive Tree	733	77.8
Milton Friedman	Capitalism and Freedom	556	65.7
Joseph Stiglitz	Economics	528	62.8
John Maynard Keynes	The General Theory of Employment	348	44.2
Malcolm Gladwell	The Tipping Point: How Little Things Can Make a Big Difference	225	28.7
John Kenneth Galbraith	The Affluent Society	177	22.5
Michael Lewis	Moneyball: The Art of Winning an Unfair Game	30	6.4
Ben Bernanke	Monetary Effects of the Financial Crisis in the Propagation of the Great Depression	40	5.1
Janet Yellen	Efficiency Wage Models of Unemployment	31	3.9
Nouriel Roubini	Crisis Economics: A Crash Course in the Future of Finance	16	2
Alan Greenspan	The Age of Turbulence: Adventures in a New World	16	2

Source: Open Syllabus Project / MarketWatch analysis

BÀI MỞ ĐẦU

Học phần KINH TẾ CHÍNH TRỊ - SSH 1121

TRƯỜNG ĐẠI HỌC BÁCH KHOA HÀ NỘI
HANOI UNIVERSITY OF SCIENCE AND TECHNOLOGY

CHƯƠNG 1 ĐỐI TƯỢNG NGHIÊN CỨU, PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU VÀ CHỨC NĂNG CỦA KINH TẾ CHÍNH TRỊ

Giảng viên: Ngô Quế Lân
lan.ngoque@hust.edu.vn

Năm học 2019 - 2020

1. Đối tượng nghiên cứu của Kinh tế chính trị

1.1 Khái quát lịch sử phát triển của khoa học Kinh tế chính trị

- Thuật ngữ “Kinh tế chính trị” (political economy) được Montchretien đưa ra năm 1615 trong tác phẩm “Chuyên luận về Kinh tế chính trị”
- Khoa học kinh tế chính trị phát triển từ trường phái “trọng thương”, “trọng nông”, tới kinh tế chính trị tư sản cổ điển Anh (A.Smith, W.Petty, D.Ricardo)
- Karl Marx kế thừa thành tựu của trường phái cổ điển Anh, hoàn thiện lý luận về kinh tế hàng hóa, và có đóng góp vĩ đại là chỉ rõ bản chất Chủ nghĩa tư bản

Chương 1: ĐỐI TƯỢNG, PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU VÀ CHỨC NĂNG CỦA KINH TẾ CHÍNH TRỊ
Học phần KINH TẾ CHÍNH TRỊ - SSH 1121

1. Đối tượng nghiên cứu của Kinh tế chính trị

1.1 Khái quát lịch sử phát triển của khoa học Kinh tế chính trị

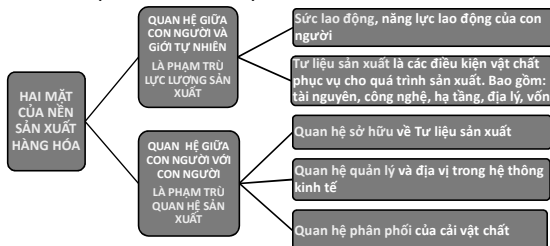
- Các lĩnh vực khoa học khác nhau được phân biệt bởi đối tượng nghiên cứu khác nhau
- Câu hỏi đặt ra là: khoa học Kinh tế chính trị nghiên cứu đối tượng gì ???

Chương 1: ĐỐI TƯỢNG, PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU VÀ CHỨC NĂNG CỦA KINH TẾ CHÍNH TRỊ
Học phần KINH TẾ CHÍNH TRỊ - SSH 1121

1. Đối tượng nghiên cứu của Kinh tế chính trị

1.2 Tính hai mặt của nền sản xuất xã hội

Chương 1: ĐỐI TƯỢNG, PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU VÀ CHỨC NĂNG CỦA KINH TẾ CHÍNH TRỊ
Học phần KINH TẾ CHÍNH TRỊ - SSH 1121

1. Đối tượng nghiên cứu của Kinh tế chính trị

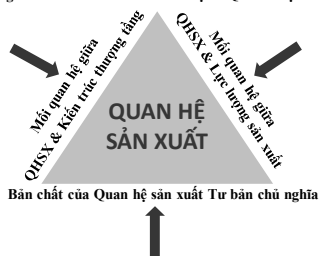
1.3 Đối tượng nghiên cứu của Kinh tế chính trị: là QUAN HỆ SẢN XUẤT

- Bản chất quan hệ sản xuất, trong đó trọng tâm là QHSX Tư bản chủ nghĩa
- Mối quan hệ giữa Quan hệ sản xuất & Lực lượng sản xuất
- Mối quan hệ giữa Quan hệ sản xuất (tức là cơ sở hạ tầng kinh tế) với Kiến trúc thượng tầng (chính trị, tư tưởng, văn hóa, nhà nước, pháp luật, tôn giáo ...)

Chương 1: ĐỐI TƯỢNG, PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU VÀ CHỨC NĂNG CỦA KINH TẾ CHÍNH TRỊ
Học phần KINH TẾ CHÍNH TRỊ - SSH 1121

1. Đối tượng nghiên cứu của Kinh tế chính trị

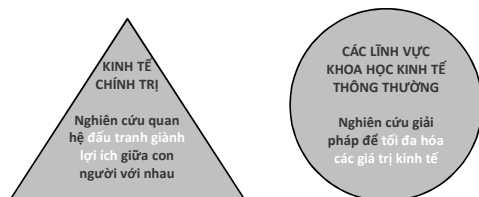
1.3 Đối tượng nghiên cứu của Kinh tế chính trị: là QUAN HỆ SẢN XUẤT

Chương 1: ĐỐI TƯỢNG, PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU VÀ CHỨC NĂNG CỦA KINH TẾ CHÍNH TRỊ
Học phần KINH TẾ CHÍNH TRỊ - SSH 1121

1. Đối tượng nghiên cứu của Kinh tế chính trị

1.3 Đối tượng nghiên cứu của Kinh tế chính trị: là QUAN HỆ SẢN XUẤT

Sự khác biệt giữa Kinh tế chính trị và các lĩnh vực Khoa học Kinh tế thông thường

Chương 1: ĐỐI TƯỢNG, PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU VÀ CHỨC NĂNG CỦA KINH TẾ CHÍNH TRỊ
Học phần KINH TẾ CHÍNH TRỊ - SSH 1121

2. Phương pháp nghiên cứu Kinh tế chính trị

2.1 Phương pháp duy vật biện chứng

- Nghiên cứu các đối tượng trong mối liên hệ tương tác, không cô lập, tách rời
- Nghiên cứu các đối tượng trong sự vận động, từ đó xác định bản chất
- Xác định động lực của sự phát triển là mâu thuẫn
- Xác định cách thức phát triển là sự tích lũy về lượng, dẫn đến thay đổi về chất
- Xác định tính chất của sự phát triển là quá trình tự phủ định biện chứng

Chương 1: ĐỐI TƯỢNG, PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU VÀ CHỨC NĂNG CỦA KINH TẾ CHÍNH TRỊ
Học phần KINH TẾ CHÍNH TRỊ - SSH 1121

2. Phương pháp nghiên cứu Kinh tế chính trị

2.2 Phương pháp logic và lịch sử

- Nghiên cứu các vấn đề gắn với hoàn cảnh và điều kiện lịch sử cụ thể
- Xác định rằng trong một hoàn cảnh cụ thể, điều kiện cụ thể, thì mới có chân lý tuyệt đối. Không tồn tại chân lý tuyệt đối cho mọi hoàn cảnh
- Xác định rằng trong tổng thể, chỉ có chân lý tương đối

Chương 1: ĐỐI TƯỢNG, PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU VÀ CHỨC NĂNG CỦA KINH TẾ CHÍNH TRỊ
Học phần KINH TẾ CHÍNH TRỊ - SSH 1121

2. Phương pháp nghiên cứu Kinh tế chính trị

2.3 Phương pháp trừu tượng hóa khoa học

- Khi nghiên cứu, không xét tới các yếu tố cá biệt, đơn lẻ, ngẫu nhiên
- Chỉ dựa trên các yếu tố mang tính phổ biến, tiêu biểu, để đi tới bản chất vấn đề

=> Vì vậy, các kết luận đưa ra chỉ đúng ở tính phổ biến

Chương 1: ĐỐI TƯỢNG, PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU VÀ CHỨC NĂNG CỦA KINH TẾ CHÍNH TRỊ
Học phần KINH TẾ CHÍNH TRỊ - SSH 1121

Ví dụ về phương pháp trừu tượng hóa khoa học

Hãy đưa ra lời giải đầy đủ và chính xác cho câu hỏi sau:

$$1 + 1 + 1 = ?$$

Chương 1: ĐỐI TƯỢNG, PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU VÀ CHỨC NĂNG CỦA KINH TẾ CHÍNH TRỊ
Học phần KINH TẾ CHÍNH TRỊ - SSH 1121

Ví dụ về phương pháp trừu tượng hóa khoa học

Lời giải:

- Nếu phép cộng các yếu tố có cùng thứ nguyên và không chuyển hóa lẫn nhau, thì: $1 + 1 + 1 = 3$
- Nếu không hội tụ 02 điều kiện trên, thì kết quả sẽ ... tùy theo rất nhiều yếu tố khác

Kết luận: $1 + 1 + 1 = 3$ không phải là chân lý tuyệt đối
mà là chân lý tương đối, chỉ đúng trong tính phổ biến

Chương 1: ĐỐI TƯỢNG, PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU VÀ CHỨC NĂNG CỦA KINH TẾ CHÍNH TRỊ
Học phần KINH TẾ CHÍNH TRỊ - SSH 1121

Ý nghĩa rút ra từ bài toán này

- Mỗi điều kiện cụ thể lại có chân lý cụ thể riêng. Không có điều gì là luôn đúng trong mọi điều kiện
- Thế giới rất đa dạng, phong phú và phức tạp. Hãy cố gắng mở tâm nhìn ra thế giới, để khám phá những điều đúng đắn khác nhau. Đó là con đường đạt tới nhận thức có tính hệ thống, cụ thể và đúng đắn

Chương 1: ĐỐI TƯỢNG, PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU VÀ CHỨC NĂNG CỦA KINH TẾ CHÍNH TRỊ
Học phần KINH TẾ CHÍNH TRỊ - SSH 1121

TRƯỜNG ĐẠI HỌC BÁCH KHOA HÀ NỘI
HANOI UNIVERSITY OF SCIENCE AND TECHNOLOGY

KẾT THÚC BÀI MỞ ĐẦU
SINH VIÊN LƯU Ý, TÌM HIỂU TRƯỚC BÀI TIẾP THEO
CHƯƠNG 2 “HÀNG HÓA, THỊ TRƯỜNG, CÁC CHỦ THỂ THAM GIA THỊ TRƯỜNG”
